

Täiskasvanuhariduse programmi 2020-2023 seletuskiri

Sisukord

1. Programmi taust ja vajalikkuse põhjendus.....	1
2. Programmi eesmärk ja mõõdikud	2
3. Programmi meetmed ja tegevused	3
3.1. Meede 1: Haridustee katkestanud täiskasvanute tagasitoomine formaalharidusse ja eelduste loomine nende õppes püsimiseks ja tasemehariduse omandamiseks	3
3.2. Meede 2: Mitteformaalsele koolitusele ligipääsu suurendamine ja koolituse kvaliteedi tõstmine	5
3.3. Meede 3: Kutsesüsteemi arendamine ning elukestva õppe visiooni ellu viivate koostöövormide loomine ja toetamine täiskasvanuhariduses.....	8
4. Programmi elluviimist toetavad ja võimaldavad poliitikainstrumendid	10
5. Programmi tegevuste eeldatav mõju läbivatele teemadele	10
6. Programmi juhtimiskorraldus.....	11
7. Tegevuskava.....	12

1. Programmi taust ja vajalikkuse põhjendus

Täiskasvanuhariduse programmi ellukutsumisega soovitakse parandada Eesti täiskasvanud elanikkonna võimalusi osaleda kvaliteetses, paindlike ja mitmekesiste valikutega ning tööturu arenguvajadusi arvestavas elukestvas õppes. 2014.–2020. aastal on koolitustes eelistatud sihtgrupid keskhariduseta inimesed, erialase väljaõppeta inimesed ning vananenud oskustega inimesed. Programm aitab otseselt kaasa Eesti elukestva õppe strateegia 2020 (edaspidi EÕS) I eesmärgi *Muutunud õpikäsitlus* saavutamisele, aga panustab ka III eesmärgi *Elukestva õppe võimaluste ja töömaailma vajaduste vastavus* ja V eesmärgi *Võrdsed võimalused elukestvaks õppeks ja õppes osaluse kasv* saavutamisele, II eesmärgi *Pädevad ja motiveeritud õpetajad ja koolijuhid* ning IV eesmärgi *Digipööre elukestvas õppes* elluviimisele. Programm panustab Eesti konkurentsivõime kava *Eesti 2020* ja Elukestva õppe strateegia ühistesse eesmärkidesse *vähendada põhihariduse või madalama haridustasemega õpinguid mittejätkavate noorte (18-24) osakaalu, suurendada täiskasvanute (25-64) elukestvas õppes osalemise määra ja vähendada eri- ja kutsealase hariduseta täiskasvanute (25-64) osakaalu.*

Eestis on täiskasvanute elukestvas õppes osalemise määr tõusnud, kuid tõsine probleem on jätkuvalt kutse- ja erialase kvalifikatsioonita täiskasvanute suur osakaal (28,5% aastal 2016, mis arvudes väljendatuna teeb hinnanguliselt kokku u 205 000 inimest) ning asjaolu, et jätkuvalt suur on nende inimeste hulk, kelle õpingud katkevad keskhariduse tasemeni jõudmata (2016. a andmetel oli kõigist 25-64-aastastest keskhariduseta 79,9 tuhat inimest ja nende osakaal on suurem nooremates vanuserühmades – vanuses 20–34 on kokku üle 40 tuhande inimese, kes on omandanud vaid põhihariduse või vähem). Madala haridustasemega täiskasvanud on väga ebasoodsas seisundis nii tööturul kui ka elukestvas õppes osalemises. 2016. aasta statistika näitas, et tööealiste (25-64) põhiharidusega inimeste tööhõive määr oli 61,4% (2013. a 57,2%) ja põhihariduseta inimestel oli vastav näitaja vaid 27,2% (2013. a 39,9%). Koolis või koolitustel käis 24–64-aastastest põhiharidusega inimestest vaid 4,9% (2016. a). Haridustaseme paranemine ja paremad oskused aitavad tõsta sihtgrupi konkurentsivõimet tööturul ning vähendada tööjõupuudust/suurendada hõivatute hulka. Viimane on seda olulisem, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi MKM) tööjõuvajaduse

prognoosi¹ järgi väheneb iga aastaga tööturule sisenevate noorte arv ning tervikuna on tööturule sisenevate inimeste arv väiksem kui tööturult väljuvate inimeste arv.

Programmi meetmed ja tegevused toovad madalama haridustaseme ja oskustega täiskasvanuid tasemeõppesse ja täienduskoolitusse ning toetavad nende võtmepädevuste arengut. Toetatakse võrgustikutööd ja sihtgruppide teavitamist, et leida üles haridustee katkestanud täiskasvanud ning tuua nad võimalusel tagasi tasemeharidust omandama, luues samas eeldused ka nende õppes püsimiseks.

Keskhariduseta või erialase hariduseta inimeste osakaalu vähendamiseks on Haridus- ja Teadusministeeriumi (edaspidi HTM) valitsemisala koolitustegevuste rahastamiseks 2015.-2020. (2023) aastal planeeritud ELi vahendeid koos kaasfinantseerimisega 37,3 mln eurot. Otseselt IKT valdkonnas on Vabariigi Valitsus koos kaasfinantseerimisega eraldanud 8,5 mln eurot Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi digitaalse kirjaoskuse arendamise tegevusse.

Puuduliku kvalifikatsiooniga või vananenud oskustega inimeste olukorra leevendamiseks kavandatakse kvaliteetsed ja asjakohast täiendus- ja ümberõpet. Erialaoskuste kõrval muutuvad tööturul toimetulekuks üha olulisemaks võtmepädevused, millest käesoleva programmi raames peetakse olulisimaks täiskasvanute digipädevuste, sotsiaalsete oskuste ja ettevõtlikkuse, õppimisoskuse ning riigikeele ja võõrkeelte oskuse arendamist. Täiskasvanute digipädevuste arendamist ja nõustamisteenuseid (karjäärinõustamine) planeeritakse ministeeriumide ja sotsiaalpartnerite vahelises koostöös.

Eestis on määratletud majanduse kasvualdkonnad, mis tulevad esmajärjekorras kindlustada kvalifitseeritud töötajatega. Kuigi põhirõhk on kõrgema kvalifikatsiooniga inimeste arvu tõstmisel, pakub täiskasvanuhariduse programm koolitusi ka nende valdkondade madalama haridustasemega töötajatele. Alates 2016. aastast arvestatakse mitteformaalse koolituse pakkumisel tööjõuvajaduse prognoosisüsteemi OSKA raportite ettepanekutega.

Kaasaegse õpikäsituse rakendamiseks mitteformaalses õppes toetatakse väljundipõhise õppe ja hindamise rakendamist täienduskoolituses ning arendatakse edasi kvaliteedi tagamise põhimõtteid. Parandatakse infovahetust ja koostööd täiskasvanuhariduse võrgustikes. Sarnane arusaam õpikäsitusest võimaldab teha senisest tõhusamat koostööd ning loob vajaliku fooni vähem motiveeritud täiskasvanute õppesse toomiseks ja õppes püsimiseks.

Täienduskoolituse süsteemseks arenguks kvaliteedi ja läbipaistvuse suunas võetakse vastu ning rakendatakse ellu uus täiskasvanute koolituse seadus. Tehakse koostööd teiste Haridus- ja Teadusministeeriumi programmide raames juurutamiseks täiskasvanuhariduses muutunud õpikäsitust, toetatakse varasema õpi- ja töökogemuse arvestamise (edaspidi VÕTA) süsteemi arendamist kõigis haridussektorites ning tegevusi, mis kindlustavad koolitajate võimekuse tulla toime keerulise ja vähemotiveeritud sihtgrupiga.

Sihtrühmade hoiakute muutmiseks ning enesetäiendamise valmiduse tõstmiseks suurendatakse koolituse paindlikkust, tõstetakse kvaliteeti ning tõhustatakse teavitamist.

2. Programmi eesmärk ja mõõdikud

Programmi eesmärk on motiveerida täiskasvanuid õppima ning luua kvaliteetsed ja paindlikud ning tööturu arenguvajadusi arvestavad õppimisvõimalused.

Programm aitab kaasa järgmiste Eesti elukestva õppe strateegia 2020 mõõdikute saavutamisele:

Mõõdik	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
				sihttase				
Eri- ja kutsealase hariduseta täiskasvanute (25-64) osakaal (%)*	28,5	28,6	27	25,5	25	25	25	25
Täiskasvanute elukestvas õppes osalemise määr (%)**	15,7	17,2	19,7	19	20	20	20	20

*Eesti Statistikaameti andmed.

**Eurostati andmed. Mõõdiku arvutamisel lähtutakse Eesti tööjõu-uuringust ning see kajastab küsitlusele eelnenud nelja viimase nädala jooksul tasemehariduses või koolitusel osalenute osatähtsust 25–64-aastaste hulgas. Elukestvas õppes osalemise hulka loetakse nii osalemine tasemeõppes kui ka koolitustel.

¹ https://www.mkm.ee/sites/default/files/toojouprognos_2024_lyhikirjeldus.pdf

3. Programmi meetmed ja tegevused

3.1. Meede 1: Haridustee katkestanud täiskasvanute tagasitoomine formaalharidusse ja eelduste loomine nende õppes püsimiseks ja tasemehariduse omandamiseks

Meetme eesmärk: Tasemeõppe paindlikkuse suurendamise (sh VÕTA rakendamise) ja toetavate tegevuste tulemusena on tõusnud tasemeõppes õppivate täiskasvanute arv.

Meetme sihtgrupp: Õppiv ja mitteõppiv täiskasvanud elanikkond sh keskhariduseta täiskasvanud vanuses 25 – 64 – ca 85,1 tuhat inimest; sh põhihariduseta täiskasvanud – 65,6 tuhat inimest²), koolitusasutused ja koolitusasutuste personal, elukestva õppe korraldusega seotud osapooled.

Mõõdik ³	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
				sihttase				
Mittetatsionaarses üldharidusõppes õppijate arv***	5448	5428	5486	≥5075	≥5075	≥5075	≥5075	≥5075
Õppetöö katkestajate määr mittetatsionaarses üldharidusõppes (% kõikidest õppijatest)	31,7	35,9	32,5	31	30	30	30	30
25+ õppijaid kutseharidusõppes (% kõikidest õppijatest)	35,1	36,7	39,6	≥ 32	≥ 33	hoida taset	hoida taset	hoida taset

*** 2009/10 õa oli mittetatsionaarses õppes õppijate arv 7831, mis seejärel hakkas aga aasta-aastalt langema, jõudes 2013. a 5075 õppijani. Eesmärk on peatada õppijate arvu langus.

Tegevus 1.1. Madalama haridustasemega täiskasvanute tagasitoomine tasemeõppesse

Täiskasvanute üldharidusõpe

Võttes arvesse, et madalama haridustasemega inimestel on madalamad õpioskused, nõrgem motivatsioon õppida ning et kooli tagasipöördumist mõjutavad väärtushinnangud, tuleb mittetatsionaarne üldharidusõpe oluliselt paindlikumaks muuta. See aitaks vähendada ka suurt väljalangevust. Kuigi põhikooli ja gümnaasiumiseadus lubab üldhariduskoolis varasemate õpi- ja töökogemuse arvestamist, pole täpsem protseduurireeglistik kokku lepitud ning protsessi ei saa pidada osapoolte jaoks läbipaistvaks ning tõhusaks.

Võttes arvesse välisriikide kogemusi madalama haridustasemega täiskasvanute tasemekoolituse tagasitoomisel, leitakse erinevate osapoolte koostöös lahendused õppekorralduse parendamiseks ning õppes osalemise soodustamiseks. Täiskasvanute gümnaasiume ei käsitleta seejuures klassikaliste gümnaasiumidena, vaid pigem nn teise võimaluse koolidena, kus lisaks tasemekoolitusele pakutakse ka mitteformaalset õpet ning võimalusi elukestva õppe võtmeoskuste parandamiseks.

Eesti Rakendusuuringute Keskus CENTAR tõi uuringuraportis „Põhi- ja keskhariduseta täiskasvanute tasemeharidusse tagasitoomise toetamine“⁴ välja asjaolu, et põhi- või keskhariduseta täiskasvanutel on atraktiivsem jääda töötuks, kui minna uuesti õppima. Tagasipöördumine on eriti keeruline madalama sissetulekuga inimestel, sest üldhariduskoolides puuduvad õppetootused. CENTARI hinnangul on täiskasvanute peamised takistused tasemekoolituses õppimisel rahalised, mistõttu tuleks leida võimalusi raskemas olukorras gruppide toetamiseks.

Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) toel käivitatakse tegevuste pakett põhi- ja keskhariduseta inimeste tagasitoomiseks tasemeõppesse

Madala haridustasemega täiskasvanute tagasitoomiseks põhi- ja üldkeskharidusõppesse kavandatakse järgmist:

² Allikas: Eesti Statistikaamet, *töajõu-uuring* 2015, koolitusasutused ja koolitusasutuste personal, elukestva õppe korraldusega seotud osapooled.

³ EHIS andebaasi andmed.

⁴ Link uuringu raportile: <http://tka.hm.ee/wp-content/uploads/2014/05/Uuringu-raport-P%C3%B5hi-ja-keskhariduseta-t%C3%A4iskasvanute-tasemeharidusse-tagasitoomine-final-reg-kaardid-uuendatud.pdf>

- koostöö kogukonna osapooltega (mittestatsionaarsed üldharidust pakkuvad õppeasutused, täienduskoolituskeskused, KOVi esindajad, tööandjad, Töötukassa, Rajaleidja keskused jt) kes aitaksid sihtgruppi leida ning õppesse suunata;
- kooli tegevused sihtgrupi leidmiseks, koolitamiseks ning väljalangevuse vähendamiseks; õppijatele pakutakse nende vajadustest lähtuvalt:
 - paindlikke täiendavaid õppimisvõimalusi (sh õpioskuste arendamine, tasanduskursused, keeleõpe, sotsiaalsed oskused, sh ajaplaneerimine jmt) õpivalmiduse suurendamiseks ning õpingute lõpetamiseks;
 - toetavaid teenuseid (nt lapsehoid, individuaalne juhendamine).
- inimeste teavitust haridustaseme tõstmise ja õppimise vajalikkusest ning võimalustest.

Tegevuse kaudu ei kaeta tavapäraseid koolituskulusid. Sihtgrupini jõudmiseks vajamineva info saamiseks on vajalik oluliselt tugevdada koostööd koolide, kohalike omavalitsuste, noorsootöösutuste, vabahariduslike koolituskeskuste, sotsiaaltöötajate, Töötukassa konsultantide jt vahel.

Täiskasvanute kutseõpe

Viidatud CENTARi uuring tõi välja kitsaskoha, et kutsekeskharidusõpe pole täiskasvanute jaoks piisavalt paindlik ning kui lühemates kutseõppeliikides on täiskasvanud õppijate osakaal aasta-aastalt järjest kasvanud, ei ole kasv kutsekeskharidusõppes märkimisväärne (õppeaastal 2018/2019 nt 191 õppijat). Tegevuse raames viiakse läbi analüüs, miks ei kõneta kutsekeskharidusõpe keskhariduseta täiskasvanuid ning planeeritakse võimalikud jätkutegevused.

Tulemus: Pidurdub õppijate langus täiskasvanute gümnaasiumites, suureneb täiskasvanud õppijate osakaal kutseõppeasutustes ja kõrgkoolides.

Tegevus 1.2: Varasema õpi- ja töökogemuse süsteemi VÕTA arendamine ja rakendamine

Euroopa Nõukogu soovitus 20. detsembrist 2012 mitteformaalse ja informaalset õppe tunnustamise kohta 2012/C 398/01 kohustab liikmesriike kehtestama hiljemalt 2018. aastaks meetmed, mis võimaldavad isikutel hinnata ja tunnustada mitteformaalse ja informaalset õppe käigus omandatud teadmisi, oskusi ja pädevusi ning omandada selle alusel täielik või osaline kvalifikatsioon. Mitteformaalse ja informaalset õppe käigus omandatud kompetentside tunnustamisel on oluline roll tööalase konkurentsivõime edendamisel, samuti motivatsiooni suurendamisel elukestvaks õppeks. Soovitus rõhutab vajadust kasutada VÕTAt just sotsiaalmajanduslikult ebasoodsas olukorras või madala kvalifikatsiooniga inimeste hulgas.

Tegevused kavandatakse järgmiselt:

- **VÕTA kontseptsiooni loomine ja VÕTA eesmärgipärane ja kvaliteetne rakendamine kutse- ja kõrghariduse kõrval ka üldhariduses.** Luuakse üldharidusele sobiv VÕTA kontseptsioon, mis lähtub VÕTA kvaliteedipõhimõtetest ning -kokkulepetest. Kontseptsiooni rakendamiseks luuakse seadusandlikud alused, arendatakse VÕTA kvaliteedi tagamise mehhanisme. Mitte- ja informaalset õppe käigus omandatud pädevuste tunnustamiseks kaasatakse sidusrühmi ning korraldatakse nende asjakohane teavitamine. Antud programmi tegevused on suunatud eelkõige mittestatsionaarsele üldharidusõppele.
- **VÕTA metoodilise materjali arendamine ja VÕTA nõustajate ja hindajate koolitamine.** Arendatakse ning kaasajastatakse hindamis- ja tunnustusprotsessis osalejate pädevust kõikidel haridustasemetel ja kutsesüsteemis, tehes kättesaadavaks kaasajastatud hindamise ja nõustamise juhendmaterjalid ning asjakohased koolitused. Selleks arendatakse edasi usaldusväärseid hindamismeetodeid ja -vahendeid (sh Noortepassi ja Europassi dokumendid õpiväljundite dokumenteerimiseks, nõustamise- ja hindamisjuhendid) üksikisikutele, koolitajatele, VÕTA-hindajatele ning nõustajatele. VÕTA rakendamiseks on vajalik hindamis- ja nõustamistegevuste koordineerimine formaalhariduse, täiskasvanukoolituse, kutse andjate, noorsootöötajate jt asjakohaste sidusrühmade vahel. Selleks toetatakse ning arendatakse täiskasvanute VÕTA tunnustamise ja hindamisega seotud spetsialistide võrgustikku (ühtne e-inforuum, seminarid, koolitused).

Tulemus: Varasemate õpingute ja töökogemuse kaudu omandatud pädevusi on võimalik tasemehariduses ja kutsesüsteemis hinnata ja tunnustada. On loodud eeldused kvaliteetseks ja

läbipaistvaks VÕTA hindamiseks. VÕTA nõustajad ja hindajad on pädevad ning hinnatud partnerid õppijatele ja õppeasutustele.

3.2. Meede 2: Mitteformaalsele koolitusele ligipääsu suurendamine ja koolituse kvaliteedi tõstmine

Meetme eesmärk: Paranenud on täiskasvanute ligipääs õppija huvidest ja võimetest lähtuvalt, tema arengut toetavale ja tööturu vajadustega arvestavale kvaliteetsele mitteformaalsele õpele.

Meetme sihtgrupp: Õppiv ja mitteõppiv täiskasvanud elanikkond (sh madala haridustasemega täiskasvanud, ca 210 000 inimest⁵), koolitusasutused ja koolitusasutuste personal, elukestva õppe korraldusega seotud osapooled.

Mõõdik	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
				sihttase				
25–64-aastaste madala haridustasemega täiskasvanute elukestvas õppes osaluse määr (%)	4,9	6,9	7,3	>6,3	>6,5	>6,5	>6,5	>6,5

Allikas: Eesti Statistikaameti andmed. Mõõdiku arvutamisel lähtutakse Eesti tööjõu-uuringust ning see kajastab küsitlusele eelnenud nelja viimase nädala jooksul tasemehariduses või koolitusel osalenute osatähtsust 25–64-aastaste hulgas. Madala haridustaseme all mõistetakse põhiharidusega või sellest madalama haridusega inimesi (ISCED 0-2).

Tegevus 2.1: Täienduskoolituse paindlikkuse ja kvaliteedi arendamine ning õppimisvõimaluste loomine

- **Täiendus- ja ümberõppe pakkumine kvalifikatsiooni tõstmiseks ja võtmepädevuste arendamiseks (ehk õppimisvõimaluste loomine)**

Täiskasvanute ligipääsu suurendamiseks kvaliteetsele ja täiskasvanute koolituse seaduses kehtestatud nõuetele vastavale mitteformaalsele õpele toetatakse:

- **Töölalast täienduskoolitust ja ümberõpet.** Tööturu olukorrast, tööjõuvajaduse prognoosist ja piirkondlikest vajadustest lähtuv tööalane täienduskoolitus võimaldab kiirelt reageerida tööturul toimuvatele muutustele, olles tasemeõppega võrreldes paindlikum ning kiirem. Prioriteetsemad sihtgrupid on madalama haridustaseme ja konkurentsivõimega (nt aegunud kvalifikatsiooniga või ilma kvalifikatsioonita koolikohustusteta täiskasvanud) või muul viisil ebasoodsas olukorras sihtrühmadele Valdkondades, kus on olemas OSKA raportid, on sihtgrupid vastavalt OSKA soovitudele laiemad.
- **Täienduskursuste pakkumist võtmepädevuste arendamiseks ja õpivalmiduse suurendamiseks.** Koolituste eesmärk on kujundada täiskasvanutes positiivne õpihoiak, arendada õpioskusi ning võtmepädevusi tasemeõppes ja täienduskoolitustel toimetulekuks. Võtmepädevused on vajalikud ka väärikaks eneseteostuseks ühiskonnas, töö- ja pereelus. Tegevuse raames prioriteetsed võtmepädevused on digipädevused, õppimisoskus, sotsiaalsed oskused ja ettevõtlikkus, riigikeele- ja võõrkeelteoskus⁶. Võtmepädevuste koolituste abil suureneb õppijate valmisolek iseseisvalt õppida, osaleda elukestvas õppes.
- **Digipädevuste arendamist.** Pakutakse koolitusi digioskuste uuendamiseks eesmärgiga toetada digilahenduste laiemat kasutuselevõttu kõigis majandussektorites ning tõsta arvutikasutuse/IKT kasutuse efektiivsust töökeskkonnas. Nii tööalastel kui ka võtmepädevuste koolitustel loimitakse digioskuste arendamine erialaoskuste tõstmisega. Tegevusse panustab ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

⁵ Allikas: Eesti Statistikaamet, tööjõu-uuring 2014.

⁶ õppimisoskuste, sotsiaalsete oskuste ja ettevõtlikkuse ning riigikeele- ja võõrkeelteoskuse koolitustel osalejate osakaal täpsustatakse koos partneriga tegevuse elluviimise käigus.

- **Riigikeelt mittevõlvavate täiskasvanute täienduskoolitust kombineerituna riigikeeleõppega.**

Täiskasvanute oskuste uuring PIAAC⁷ tõdes, et riigikeelt keskmiselt või halvasti oskavate täiskasvanute olukord tööturul on ebakindlam ja töötasu väiksem kui muus mõttes sarnastel eesti kodukeelega või väga hea eesti keele oskusega täiskasvanutel ning seega vajab erialaoskuste kõrval täiendamist ka riigikeeleoskus. Samuti tuleks arendada venekeelse elanikkonna üldisi infotöötalusoskusi, sh probleemilahendusoskust tehnoloogiarikkas keskkonnas, mis on kehvem kui eesti kodukeelega täiskasvanutel.

Programmi raames pakutav tööalane koolitus toimub väljundipõhiste õppekavade alusel ja tunnistus väljastatakse ainult nendele, kes saavutavad õpiväljundid. Rahastatavate tööalaste täienduskoolituste sisu toetab kutsestandardites kirjeldatud kompetentside arendamist, teave koolitusvajaduse kohta saadakse huvipoolte koostöös ning OSKA süsteemist. Arendatakse täienduskoolituse rahastamisskeeme ning vajadusel toetatakse ka kutseeksamite kas osalist või täielikku sooritamist.

- **Rahvusvahelise täiskasvanute oskuste uuringu PIAAC läbiviimine Eestis**

Tegevuse eesmärk on aastatel 2018 – 2023 ette valmistada ja läbi viia täiskasvanute oskuste uuring. PIAAC on OECD uuring, mis ainsana reaalselt mõõdab täiskasvanute oskusi, tehes seda üle 10 aasta. Teist sellist uuringut, mis läheneks neile teemadele terviklikult, ei ole. Palju nii EL kui OECD rahvusvahelist statistikat ja ülevaateid tehakse PIAACi andmetel. Kümne aastase vahega kordusmõõtmine aitab teha järeldusi 2010-2020 ellu viidud poliitikamuudatuste kohta.

Tänaseks on uuringu I tsüklis osalenud/ osalemas ligi 40 riiki. Eestis koguti 2011-2012 andmed üle 7500 16-65 a täiskasvanu kohta. Kordus-uuringu andmekogumine on kavandatud samas mahus 2021-2022. Sellele eelneb mõõtvahendite väljatöötamises osalemine, vahendite tõlkimine, adapteerimine, tehniline testimine ja pilootuuringu läbiviimine. Uuringu esmased tulemused avaldatakse 2023.

Eelmisel korral mõõdeti PIAACiga funktsionaalset lugemisoskust, matemaatilist kirjaoskust ja probleemilahendusoskust tehnoloogiarikkas keskkonnas. Uues voorus on kavas uurida ka nn mittekognitiivseid oskusi: suhtlemisvalmidust, avatust, järjepidevust-sihikindlust jms. PIAAC kajastab väga komplekselt hariduse, koolituse, oskuste taseme, oskuste kasutamise ja tööturunäitajate seoseid.

- **Täiskasvanute täienduskoolituse kvaliteedi tõstmine, paindlikkuse ja usaldusväarsuse suurendamine.**

Täienduskoolituse kvaliteedi tõstmiseks ja usaldusväarsuse suurendamiseks toetatakse:

- **Ühtsete nõuete kehtestamist täienduskoolitusele.** 2015. aastal võeti vastu uus täiskasvanute koolituse seaduse (TäKS) ja kinnitati täienduskoolituse standard. Eesmärk oli kehtestada ühtsed nõuded täienduskoolitusasutuste tegevuse avalikustamisele, õppekavadele ja koolituse läbimise kohta väljastatavatele dokumentidele. 2016. aastal jõustus seaduse rakendussäte, mis nägi ette, et kõik täienduskoolituse asutused peavad sõnastama ja avalikustama kvaliteedi tagamise alused. Alates 2017. aasta märtsist peavad kõik täienduskoolituse asutused regulaarselt esitama Eesti Hariduse Infosüsteemi info oma tegevusnäitajate kohta. Täienduskoolituse asutuste tegevuse avalikustamine nende kodulehekülgedel ning tegevusnäitajate esitamine EHISesse võimaldab nii õppijal kui koolituse tellijal hinnata koolitaja ja koolituse sobilikkust. Samuti loob see aluse kvaliteediarendamise jätkutegevuste planeerimiseks (vt järgmist tegevust).
- **Täienduskoolituse kvaliteedi tagamise põhimõtete edasiarendamist ja koolituse paindlikkuse suurendamist.** Eesmärk on nüüdisaegse õpikäsituse ellurakendamine täiskasvanute koolituses, täienduskoolitusasutusi toetatakse kvaliteedi arendamisel. Kvaliteetne täienduskoolitus on õppijakeskne – kohandatud täiskasvanud õppijate õpivajadustele, motiveeriv, asjakohane, paindlikult korraldatud (sh e-õppe kasutamise kaudu) ning toimub sobivas õpikeskkonnas. Tegevuse käigus analüüsitakse kvaliteedimärgi/ kvaliteedikokkuleppe rakendatavust täienduskoolituses ja konsulteeritakse erinevate osapooltega võimalike lahenduste ja kvaliteedikriteeriumide üle.

⁷ <https://www.hm.ee/et/tegevused/uuringud-ja-statistika/piaac>

- **Väljundipõhise õppe ja hindamise rakendamist täienduskoolituses.** Toetatakse koolitusasutusi väljundipõhiste õppekavade koostamisel, kasutamisel ning väljundipõhise hindamise rakendamisel. Väljundipõhise õppekava alusel on nii potentsiaalsel õppijal kui ka teistel koolituse tulemustest huvitatud osapooltel – tööandjatel, teistel õppeasutustel – võimalik saada täpsemat informatsiooni, mida koolitusega saavutatakse ning milliseid oskusi, teadmisi, väärtusi arendatakse. ESFi programmi „Täiskasvanute täienduskoolitus ja arendustegevused“ raames töötati välja väljundipõhise õppekava koostamise juhendmaterjal ning õppekava koostamise e-vorm, mida levitatakse ja tutvustatakse erinevatele täienduskoolitusasutustele. Täiendavalt koostatakse juhendmaterjal väljundipõhise hindamise rakendamiseks, mis arvestaks täienduskoolituse eripära ning pööraks tähelepanu kujundava hindamise kasutamise võimalustele. Samuti jälgitakse, et Haridus- ja Teadusministeeriumi ESF meetmetest rahastatavatel koolitustel rakendatakse väljundipõhise õppe ja hindamise põhimõtteid.
 - **Täienduskoolituse pakkumise läbipaistvamaks muutmist.** Täiskasvanutel on teadlike otsuste tegemiseks vaja asjakohast informatsiooni täienduskoolituse õppekava, koolitajate, õppekorralduse jmt kohta. Et suurendada informatsiooni kättesaadavust, kohustatakse TäKS-iga täienduskoolitusasutusi looma ja pidama veebilehekülge. Luuakse võimalus täienduskoolitusasutuste ning koolituste andmete koondamiseks EHIS-es, et saada senisest täpsem ülevaade valdkonnast ning tõhustada ressurside planeerimist ja valdkonna juhtimist.
 - Andmed täienduskoolituse kohta koondatakse kesksesse portaali, kus on kasutajasõbralikult kättesaadav info tööturu vajaduste ning erinevate õppimisvõimaluste kohta.
- **Täiskasvanute koolitajate pädevuse tõstmine, täiskasvanute koolitaja kutsenõuete kaasajastamine ja kutse populariseerimine**

Eesmärk on tõsta täiskasvanute koolitajate ja koolituse korraldajate professionaalsust, tagamaks koolituste kvaliteeti, vastavus täiskasvanud õppijate vajadustele ning valmisolek tööks uute sihtrühmadega – eelkõige vähem motiveeritud õppijatega.

Koolitajate pädevuse tõstmiseks korraldatakse koolitusi ja seminare. Need on mõeldud eelkõige täiskasvanute koolitajatele, kellel on täiskasvanute koolitamiseks vaja täiendada teadmisi ja oskusi sihtrühma leidmisel ja õppimise juurde toomisel, õppijate eripära arvestavate õppekavade koostamisel, madala haridusega õppijate õpioskuste arendamisel ja nende õpitulemuste hindamisel. Koolitused arvestavad täiskasvanute koolitaja ja kutseõpetaja kutsestandarditega. Tegevuste raames suureneb koolitajate valmisolek ja kompetents uue sihtrühmaga (madala haridustaseme ja vähem motiveeritud täiskasvanutega) toimetulekuks õppeprotsessis. Lisaks sellele on vaja parendada koolitajate teadlikkust olemasolevast digitaalsest õppevarast ja koostoimelisest tarkvaralahendusest

Suurendatakse tunnustatud kvalifikatsiooniga koolitajate hulka ning parandatakse seega täiskasvanute koolituse kvaliteeti. Tagatakse, et täiskasvanute koolitaja kutsestandard on pidevalt asjakohane ja nüüdisaegne, selleks kaasatakse valdkonna eksperte ning tehakse koostööd erinevate institutsioonidega (sh erialaliitudega).

Täiskasvanute koolitaja kutse populariseerimiseks kutsutakse ellu erinevaid teavitustegevusi, mis on suunatud nii potentsiaalsetele kutse taotlejatele (nt täiskasvanute koolitajatele kutseõppeasutustes, kõrgkoolides; vabaturul) kui ka tööandjatele ja erinevatele asutustele, teadvustamaks kutset kui üht kriteeriumi koolituse kvaliteedi hindamisel ja tagamisel.

Tulemus: Vähemalt 73 500 täiskasvanut on parandanud oma tööalaste kompetentside ja/ või võtmepädevuste taset. Täienduskoolitusasutused järgivad täiskasvanute koolituse seaduse ning täienduskoolituse standardi nõudeid. Täienduskoolituse kvaliteedi arendamiseks on kokku lepitud kvaliteedimärgi/ kvaliteedikokkuleppe kontseptsioonis või mingis muus mudelis. Valminud on rahvusvaheliselt võrreldav täiskasvanute oskuste andmebaas ning PIAAC uuringu esmane aruanne, mis annavad hinnangu täiskasvanud elanikkonna oskustele ning viimase kümnendi elukestva õppe poliitikate edukusele. Täiskasvanute koolitajate professionaalsuse arendamine parandab täiskasvanute koolituse kvaliteeti.

3.3. Meede 3: Kutsesüsteemi arendamine ning elukestva õppe visiooni ellu viivate koostöövormide loomine ja toetamine täiskasvanuhariduses

Meetme eesmärk: Kutsesüsteemi kaudu on haridussüsteem ja tööturg paremini seostatud ning toimivad koostöövormid on parandanud täiskasvanute teadlikkust elukestvast õppest ja õppimisvõimalustest.

Meetme sihtrühmad: Õppiv ja mitteõppiv täiskasvanud elanikkond, koolitusasutused ja koolitusasutuste personal, elukestva õppe korraldusega seotud osapooled, kutsesüsteemi osapooled.

Mõõdik	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
				sihttase				
Täiskasvanuhariduse ja kutsesüsteemi osapoolte rahulolu elukestva õppe, sh täiskasvanuhariduse süsteemi ja kutsesüsteemi toimimisega*	-	-	metoodika väljatöötamisel	kasvab	kasvab	kasvab	kasvab	kasvab

*Keskselt, regulaarselt läbiviidav uuring, mis on aluseks EÕS-i vastava näitaja mõõtmiseks.

Tegevus 3.1: Kvalifikatsiooniraamistiku rakendamine ja teavitamine

ELi algatused esitavad liikmesriikidele väljakutseid kvalifikatsioonisüsteemi ja selle osiste arendamisel. Eestis kehtib 8-astmeline Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (edaspidi EQF) vastav hariduslikke ja kutsekvalifikatsioone ühendav kvalifikatsiooniraamistik (edaspidi EKR).

Euroopa Parlamendi ja Euroopa Nõukogu soovitusel on kõikides liikmesriikides loodud EQF-i rakendamise koordinatsioonikeskus (*National Coordination Point, edaspidi NCP*), mille tegevuse eesmärk on toetada ja koordineerida riikliku kvalifikatsioonisüsteemi ja Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku omavahelist sidusust.

NCP-d on kohustatud esitama Euroopa Komisjonile korrapäraselt aruandeid EKR rakendamise ja selle koostoime kohta EQF-iga. Ühtlasi on koordinatsioonikeskus Euroopa Komisjonile ja muudele asjaomastele asutustele EQF-i alal esmaseks kontaktiks. SA Kutsekoda on Eestis EQF-i rakendamise koordinatsioonikeskus. Koostöös HTM-iga ajakohastatakse järjepidevalt Eesti kvalifikatsioonisüsteemi EQF-ga sidumise aruannet ning täiendatakse EQF portaali⁸ Eesti andmestikku (sh nii kutseregistris kui EHIS-es). Tutvustatakse ning teavitatakse sihtrühmi ning sotsiaalpartnereid Eesti ja Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku rakendamisega seonduvast. Osaletakse rahvusvahelises Euroopa NCP-de võrgustiku töös. Arendatakse edasi Europassi dokumentide paketti ning veebikeskkonda ja tutvustatakse ning nõustatakse Europassi kasutusvõimalusi.

Tulemus: Eesti kvalifikatsiooniraamistik on rakendunud ja kooskõlas EQF-iga.

Tegevus 3.2: Kutsesüsteemi ja kutseeksamite arendamine

Kutsesüsteem ehk kutsekvalifikatsioonisüsteem hõlmab nii kutsestandardeid, kutseregistrit kui ka kutseeksameid. Ajakohased kutsestandardid võimaldavad inimestel võrrelda oma kompetentsust kutsealal nõutavaga ning on aluseks nii formaalhariduse kui ka täiendusõppe õppekavade koostamisel.

Kutsesüsteemi arendamisel lähtutakse põhimõttest, et see peab olema kvaliteetne, suhestatud Euroopa riikide vastavate süsteemidega ning kutseregistrisse kantud riiklikult tunnustatud kutsekvalifikatsioonid peavad olema võrreldavad teiste riikide vastavate kvalifikatsioonidega.

Kutsesüsteemi rakendamisel tagatakse kutsenõukogude tegevus ning nendevaheline koostöö, arendatakse kutse andmise kvaliteeti ning kindlustatakse järelevalve kutse andmise tegevuste üle, hallatakse ja arendatakse kutseregistrit sh korraldatakse kutsetunnistuste väljaandmist ja töötatakse välja kutsetunnistuste lisad, koostatakse ning kaasajastatakse ühtse metoodika alusel kutsestandardeid, tutvustatakse kutsesüsteemi asjast huvitatud osapooltele ning koolitatakse neid. Kutsestandardite uuendamise käigus uuendatakse pidevalt standardites mh ka tehnoloogia- ja digipädevuste kirjeldusi.

Kutseseaduse kohaselt on kutseksam kutsekomisjoni kinnitatud põhimõtete, metoodika ja hindamiskriteeriumite alusel toimuv protsess isiku kompetentsuse kutsestandardile vastavuse

⁸ [https://ec.europa.eu/ploteus/search/site?f\[0\]=im_field_entity_type%3A97#](https://ec.europa.eu/ploteus/search/site?f[0]=im_field_entity_type%3A97#)

hindamiseks. Kutseeksameid sooritatakse üldjuhul vabatahtlikult, kuid kutseõppe tasemeõppe lõpetajatele on kutseeksami sooritamise kohustuslik (välja arvatud HEV õppijatele). 2015. a 1. märtsist kehtima hakanud Kutseeaduse kohaselt jagunevad kutseeksami kulud eksami väljatöötamise ja arendamise ning kutsekomisjoni tööga seotud kuludeks ning kutseeksami läbiviimisega seotud kuludeks. 1. jaanuarist 2017. a hakkasid kehtima haridus- ja teadusministri kehtestatud ülemmäärad kutseeksami väljatöötamisele ja arendamisele ning läbiviimisele.

Kutseeksami väljatöötamise ja arendamise eest on vastutav vastav kutsekomisjon, eksamit viivad läbi kas konkursiga valitud kutse andjad või õppeasutused, kes on taotlenud kutse andja õigused.

Tulemus: Kutsesüsteem on kooskõlas haridussüsteemi ja tööturu ootustega, inimestel on loodud võimalus tõestada oma kvalifikatsiooni läbi kutseeksami sooritamise ning õpingud kutseõppeasutustes lõpevad töömaailmaga koostöös välja töötatud asjakohaste, töömaailma poolt hinnatud kutseksamitega.

Tegevus 3.3: Teadlikkuse tõstmine elukestvast õppest ja õppimisvõimalustest, täiskasvanuhariduse osapoolte koostöö arendamine

Eesmärk on luua potentsiaalsete õppijate, tööandjate ja laiema avalikkuse seas positiivne kuvand elukestvast õppest – nii formaal-, mitteformaal kui ka iseseisvast õppest. Levitades elukestva õppe ideed laiemale sihtrühmale, suureneb inimeste valmisolek ja motivatsioon elukestvas õppes osaleda või seda toetada.

- Täiskasvanud õppija nädala ja teiste täiskasvanuharidust populariseerivate kampaaniate läbiviimine

Eesmärk on luua potentsiaalsete õppijate, tööandjate ja laiema avalikkuse seas positiivne kuvand elukestvast õppest – nii formaal-, mitteformaal kui ka iseseisvast õppest. Levitades elukestva õppe ideed laiemale sihtrühmale, suureneb inimeste valmisolek ja motivatsioon elukestvas õppes osaleda või seda toetada. Kasutatakse erinevaid meetodeid ja lähenemisviise – teavitussüritused, teavitus meedia kaudu, sh suunitletud kampaaniad, täiskasvanuhariduse osapoolte tunnustamine, edulugude jagamine jpm. Osalt viiakse tegevused ellu täiskasvanud õppija nädala kaudu, osalt Euroopa Sotsiaalfondi toel läbi viidavate tegevuste kaudu.

- Euroopa Komisjoni AGENDA projekti elluviimine Eestis

Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon (ETKA) Andras ellu projekte täiskasvanuhariduse Euroopa tegevuskava (lühidalt AGENDA) rakendamiseks Eestis. ETKA Andras on määratud täiskasvanuhariduse AGENDA riiklikuks koordinaatoriks. Tegemist on Euroopa Komisjoni algatusega, mida rahastatakse projektipõhiselt. AGENDA elluviimise prioriteetsed teemad võivad Euroopa Komisjoni initsiatiivil muutuda ning vastavalt võib muutuda ka Eesti projektide temaatika. Projektidega soodustatakse infovahetust, erinevate osapoolte koostööd, samuti rahvusvaheliste kogemuste tutvustamist erinevatele sihtrühmadele.

- Rahvusvahelise koostöö ja infovahetuse arendamine täiskasvanuhariduses EPAL platvormi kaudu

Tegemist on Euroopa Komisjoni algatusega, suurendamaks täiskasvanuhariduse osapoolte koostööd, poliitikate ja heade kogemuste vahetamist, mis toetab innovatsiooni ja kvaliteedi arengut täiskasvanuhariduses. Tegevust rahastab Euroopa Komisjon projektipõhiselt Erasmus+ programmi eelarvest, tegevusi viib ellu SA Kutsekoda, mis on määratud EPAL Eesti kontaktpunktiks. Tegevuse eesmärk on toetada Eesti täiskasvanuhariduse kogukonna rahvusvahelist infovahetust ja koostööd Euroopa täiskasvanuhariduse platvormi (*ePlatform for Adult Learning in Europe* - EPAL) kaudu ning tagada platvormi kasutatavus ja Eesti täiskasvanuharidust puudutava info ajakohasus. EPAL platvormi Eesti lehekülje arendab välja ning hoiab käigus ja ajakohasena SA Kutsekoda, kes teavitab täiskasvanute koolitajate kogukonda ja huvipooli laiemalt EPALest ja innustab seda kasutama.

- Vabahariduse pakkumine ja võrgustikutöö soodustamine

Eestis pakuvad täiskasvanutele vabahariduslikku koolitust valdavalt kolmanda sektori või erasektori organisatsioonid. Vabahariduslike koolituskeskuste suurimateks katusorganisatsioonideks on Eesti Vabaharidusliit ja Eesti Rahvaülikoolide Liit, mis arendavad oma võrgustike liikmeid ja liikmete koostööd, samuti vahendavad informatsiooni koolituskeskustele, koondavad liikmetelt tagasisidet ja

infot, sh ülevaate võrgustike arenguvajadusest ning vahendab infot HTM-ile. Vanemaelise elanikkonna õppimisvõimaluste ja aktiivsuse tagamiseks toetatakse antud tegevustest Eesti väarikate ülikooli liikumist.

Tulemus: Täiskasvanuhariduse populariseerimistegevused ja organisatsioonide vaheline koostöö tõstavad valdkonna märgatavust ning parandavad inimeste teadlikkust elukestva õppe vajalikkusest ja võimalustest.

4. Programmi elluviimist toetavad ja võimaldavad poliitikainstrumentid

EÕS-i Koolivõrgu programm: Täiskasvanutele kvaliteetse ja valikuterohke põhi- ja keskkhariduse võimaluste loomiseks igas maakonnas viiakse ellu koolivõrguprogrammi tegevused. Riigigümnaasiumidesse ja kutseõppeasutustesse õppekohtade planeerimisel arvestatakse ka täiskasvanud õppijate vajadustega ning nende arvu prognoosidega ning kokkuleppel kohaliku omavalitsusega võib riik võtta üle täiskasvanute õppe korraldamise, kui sellega paranevad õppija võimalused kvaliteetse hariduse paindlikuks omandamiseks ja efektiivne ressursikasutus. Maakondades, kus ei ole täiskasvanute gümnaasiume, luuakse vajadusel õppekohad riigigümnaasiumide juures.

EÕS-i Digipöörde programm ning üldharidusprogramm: *Digipöörde programmi* ning *üldharidusprogrammi* meetmed on suunatud ka mittestatsionaarset õpet pakkuvatele üldhariduskoolidele ja kutsekoolidele, programmide rakendamine aitab kaasa õppe paindlikumaks ning asjakohasemaks muutmisele ning õppe kvaliteedi tõusule. Üldharidusprogrammi raames kaetakse täiskasvanute gümnaasiumide ja kutsekoolide tasemekoolituse õpetajate põhiline koolitusvajadus ning tagatakse täiskasvanute gümnaasiumide ja kutseõppeasutuste õpetajate koolitus digipädevuste tõstmiseks. Digipöörde programmist tagatakse koolide digitaristu kaasajastamine.

EÕS-i Tööturu ja õppe tihedama seostamise programm: Programmi raames loodav regulaarne ja süsteemne tööjõuvajaduse seire, prognoosi ja tagasisidestamise süsteem ehk oskuste arenemise programm OSKA analüüsib prioriteetsena kasvuvaldkondade tööjõu- ja tööjõu oskuste vajadust. OSKA on osa kutsesüsteemist ning on seotud käesolevas programmis sisalduvate kutsesüsteemi arendamise tegevustega.

Ühtekuuluvusfondide rakenduskava meetmes “Täiskasvanud elanikkonna kompetentside arendamine“ Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi vastutada olev tegevus „Digitaalse kirjaoskuse suurendamine“: Nimetatud tegevuse raames korraldab MKM IKT valdkonna kõrgemate spetsialistide väljaõpet ja täienduskoolituse pilootprojekte ning kavandab tegevusi elanikkonnale, kes ei ole arvuti- ja internetikasutajad.

5. Programmi tegevuste eeldatav mõju läbivatele teemadele

Horisontaalne teema	Mõju
Regionaalne areng	Positiivne mõju. Tegevused toetavad elukestvas õppes osalemist ja täiskasvanute kompetentside paranemist kõigis maakondades. Koolitused hõlmavad kogu Eestit, neisse on kaasatud erinevates piirkondades paiknevad koolitusasutused, rõhk on piirkondlikul koostööl ning koolitusvajaduste ja prioriteetide määramisel arvestatakse oluliselt kohaliku tööturu vajadustega. Tegevuste planeerimisel arvestatakse regionaalseid eripärasid ja koolitusi pakutakse ning teavitustegevusi korraldatakse üle Eesti.
Infoühiskonna edendamine	Positiivne mõju. Tegevused toetavad infoühiskonna edenemist kahes võtmes. Esiteks parandatakse täiskasvanute infotehnoloogilisi oskusi, seega suureneb täiskasvanute hulk, kes suudavad oma töös edukalt kasutada kaasaegseid infotehnoloogilisi vahendeid. Teiseks, tegevuste elluviimisel ja infovahetuse korraldamisel võimalikult palju infotehnoloogilisi lahendusi kasutades tekib laiem toetav mõju.

Keskkonna- ja kliimapoliitika	Neutraalne mõju. Tegevustega ei kaasne otsest muutust ega ka negatiivset mõju keskkonnahoiu ja kliimapoliitika eesmärkidele.
Võrdsete võimaluste tagamine	Positiivne mõju. Olulist tähelepanu pööratakse neile täiskasvanud õppijatele, kellele täna ei ole õppimisvõimalused kättesaadavad. Tasuta õppimisvõimaluste ja tugitegevuste toel jõuavad õppimise juurde ka need täiskasvanud, kes erinevatel põhjustel seni on olnud elukestvast õppest eemal. Seega aidatakse kaasa võrdsuse põhimõtete tagamisele täiskasvanuõppes ja luuakse eeldused madalama haridustasemega inimeste konkurentsivõime parandamiseks. Paranenud haridustase toetab edukat toimetulekut tööturul.
Ühtne riigivalitsemine	Pigem positiivne mõju. Tegevuste kaudu edendatakse koostööd nii kohalike omavalitsuste sees kui ka erinevate omavalitsuste vahel. Programmi tegevused toetavad ka riigi- ja KOV tasandi koostöö tugevnemist.

6. Programmi juhtimiskorraldus

Programmi täiendatakse igal aastal ühe aasta võrra st kooskõlas riigieelarvestrateegia perioodiga, mis tagab kooskõla riigi eelarvestrateegiaga ning riigi rahaliste võimalustega. Programmi kinnitab haridus- ja teadusminister viivitamatult peale riigieelarve seaduse vastuvõtmist. Programmi rakendamist juhib HTM-i täiskasvanuhariduse osakond. Programmide omavahelise kooskõla parandamiseks võib moodustada tegevuste elluviimist koordineerivaid kogusid.

Programmi tegevuste elluviimiseks sõlmib HTM tegevuste elluvijatega lepingud või nimetab nad strateegilisteks partneriteks. Tõukefondide vahenditest rahastatavate tegevuste elluviimiseks kinnitatakse detailsemad tingimused vastavalt perioodi 2014+ struktuuritoetuse seadusele.

Programmis seatud mõõdikute seiramise ja saavutamise eest vastutab Haridus- ja Teadusministeerium. Programmi täitmise kohta antakse aru igal aastal. Aastaruande projekti koostab HTM koos programmi täiendamise eelnõuga ning esitab selle teadmiseks täiskasvanuhariduse nõukogule (koosseisu kuuluvad asjassepuutuvate ministeeriumite esindajad, tööandjate ja töövõtjate organisatsioonide esindajad ning koolitusasutuste katusorganisatsioonid või esindajad). Lõplik aruanne kinnitatakse ning esitatakse Rahandusministeeriumile ja Riigikontrollile hiljemalt 31. maiks.

7. Tegevuskava

Meede/ Tegevus ja lõpptulemus	Vastutaja/ elluviija	Tulemus, etapp või väljund aastate lõikes
Meede 1: Haridustee katkestanud täiskasvanute tagasitoomine formaalharidusse ja eelduste loomine nende õppes püsimiseks ja tasemehariduse omandamiseks		
Tegevus 1.1. Madalama haridustasemega täiskasvanute tagasitoomine tasemeõppesse (endised tegevused 1.1., 1.2, 1.3, 1.4)	HTM	2014-2015 – CENTARi uuring „Põhi- ja keskhariduseta täiskasvanute tasemeharidusse tagasitoomise toetamine“ 2016 – struktuuriotuse andmise tingimuste kinnitamine keskhariduseta täiskasvanute tagasitoomiseks tasemeõppesse 2016 – I ESF avatud projektide voor täiskasvanute tasemekoolituse tagasitoomiseks 2018 – I vooru projektide tulemuste analüüs ning II vooru väljakuulutamise täiskasvanute tasemekoolituse tagasitoomiseks projektideks, tegevused toimuvad 2018-2020 2019 – Praxise uuring „Miks ei kõneta kutsekeskharidusõpe keskhariduseta täiskasvanuid“ 2019-2023 täiskasvanutele mitteformaalses õppevormis põhi- ja üldkeskharidust pakkuvate õppeasutuste võrgu korrastamine 2021 – madalama haridustasemega täiskasvanute tasemeõppesse tagasitoomise projektide III voor
Tegevus 1.2: Varasema õpi- ja töökogemuse süsteemi VÕTA arendamine ja rakendamine (varasem tegevus 1.6)	HTM	2018 – koolitused VÕTA hindajatele ja õppeasutuste personalile ning kutseandjatele 2017 - VÕTA võrgustiku käivitamine kutseõppeasutuste ja täiskasvanute gümnaasiumite vahel 2018 – VÕTA kõrgkoolide võrgustiku taaskäivistamine 2018 – koolitused ja (välis)õppevisiidid VÕTA võrgustiku liikmetele 2019 – Eesti VÕTA rakendamise raporti esitamine Euroopa Komisjonile 2020-2023 – käivitatud tegevuste jätkamine
Meede 2: Mitteformaalsele koolitusele ligipääsu suurendamine ja koolituse kvaliteedi tõstmine		
Tegevus 2.1: Täienduskoolituse paindlikkuse ja kvaliteedi arendamine ning õppimisvõimaluste loomine (varasemad tegevused 2.1, 3.7, 2.2, 2.3, 2.4)	HTM, Archimedes,	2015 – täiskasvanute koolituse seaduse vastuvõtmine 2015 – täienduskoolituse standardi kinnitamine 2015 - otuse andmise tingimuste kehtestamine „Täiskasvanuhariduse edendamine ja õppimisvõimaluste arendamine“ elluviimiseks (sh täienduskoolituse RKT vahendid) 2016 – struktuuriotuse andmise tingimuste kinnitamine täiskasvanute võtmepädevuste arendamiseks 2016 – I ESF avatud projektide voor võtmepädevuste koolitusteks (rahastatud 9 projekti) 2016 – täienduskoolituse RKT kursustel 11 909 õppijat 2017 – täienduskoolituse RKT kursustel 13 282 õppijat 2017 – esmakordselt koguti andmeid täienduskoolitusasutuste ja nende tegevusnäitajate kohta 2018 – täienduskoolituse RKT kursustel 16 498 õppijat 2018 – II ESF avatud projektide voor võtmepädevuste koolitusteks (rahastatud 7 projekti) 2018 – Täksi alusel uue täienduskoolituse RKT korra kinnitamine, mis võttis kasutusele täiendatud rahastamismudeli ning võimaldab RKT tellimust tegema hakata ka kõrgkoolidele

Meede/ Tegevus ja lõpptulemus	Vastutaja/ elluviija	Tulemus, etapp või väljund aastate lõikes
		2019 – täienduskoolituse tellimuse kujundamine kõrgkoolidele, esimene tellimus 2019-2022 rahvusvahelises täiskasvanute oskuste uuringus PIAAC osalemine 2021-2023 – täienduskoolituskursuste pakkumine 2020- 2023 – täienduskoolituse kvaliteediarendus
Meede 3: Kutsesüsteemi arendamine ning elukestva õppe visiooni ellu viivate koostöövormide loomine ja toetamine täiskasvanuhariduses		
Tegevus 3.1: Kvalifikatsiooniraamistiku rakendamine ja teavitamine (varem samuti 3.1)	HTM, Kutsekoda	2017 – Eesti seisukohad Euroopa Nõukogu EQF soovitusse ja selle kaitsmine EQF nõuandvas kogus ning hariduskomitees
Tegevus 3.2: Kutsesüsteemi ja kutseksamite arendamine (varem 3.2 ja 3.3)	HTM, Kutsekoda	2017 – rakendusid kutseõppe tasemeõppe lõpetajate kutseeksami hindade ülemmäärad 2019 – kutseõppe tasemeõppe lõpetajate kutseeksami hindade ülemmäärasid korrigeeritakse 2020-2023 kutsesüsteemi ümberkujundamine (tugevam seostamine OSKA süsteemiga)
Tegevus 3.3: Teadlikkuse tõstmine elukestvast õppest (endine 1.7) ja õppimisvõimalustest, täiskasvanuhariduse osapoolte koostöö arendamine (endine tegevus 3.4, 3.5, 3.6)	HTM, ETKA Andras (ESF tegevuste partner)	2015 - konkurss täiskasvanuhariduse populariseerimistegevuste elluviija leidmiseks, võitis ANDRAS 2016 – täiskasvanuhariduse populariseerimise kommunikatsioonistrateegia väljatöötamine Iga-aastaselt täiskasvanud õppija nädala läbiviimine maakondade tasandil ja üleriigiliselt 2017-2018 – täiskasvanuhariduse I populariseerimiskampaania „Jälle kooli“ ja teavituskampaania „Õige aeg on õppida“ 2019 – täiskasvanuhariduse populariseerimiskampaania II etapi käivitamine 2020-2023 – populariseerimiskampaania jätk

Terje Haidak
täiskasvanuhariduse osakonna juhataja